№ 79 ԿԻՐԱԿԻ, 13 ԱՊՐԻԼԻ ԱՌԱՋԻՆ 1919 ՏԱՐԻ ԿԻՐԱԿԻ, 13 ԱՊՐԻԼԻ № 79

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՁԱՅՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ

Օրգան Հայ Ժողովրդական Կուսակցութեան Կենտրոնական Կոմիտէի

Խմբագրութիւնը բաց է ամեն օր առ. ժամը 9-ից մինչև 3-ը։ Յօդուածները պէտք է գրուած լինեն պարզ և մի երեսի վրայ։ Յօդուածները կարող են ենթարկուել փոփոխման և կրճատման։ Ընդունուած յօդուածները, որոնց տակ չէ գրուած վարձատրութեան պահանջ՝ կը համարուեն ձրի։

ԳԻՆՆ Է 1 ՌՈՒԲԼԻ

Յայտարարութիւնները ընդունւում են ամեն լեզուով առաջակողմին առաջին երեսում 1 ռուբ., իսկ վերջին երեսում 75 կոպ. Բժիշկների և ուսուցիչների փնտրողների համար որոշ զեղչ։ Մահազդի համար 25 ռուբլի։ Յայտարարութիւնները նոյն օրուայ թերթի համար ընդունւում են մինչև ժամը 3-ը։

ՇԱՐՈՒՆԱԿՒՈՒՄ Է ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹ.

ապրիլի 1-ից

ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՁԱՅՆ

ՕՐԱԹԵՐԹԻ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆՆ Է

1 ամիսը	18 ռուբ.
3 »	50 »
Հատավաճառ	1 ռուբ.

Հասցէն՝ Тифлисъ, Головинскій пр. № 41.

Գրասենեակը բաց է ամեն օր առաւ. ժամը 9-ից մինչև 3-ը, բացի կիրակի և տօն օրերից։ Телефонъ 16—90.

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԵՒ ԱԴՐԲԷՋԱՆ

մեկնող

քաղաքացիներից, որոնք պատկանում են Հայ Ժողովրդական Կուսակցութեան և կամ համակիր են նրան, ԽՆԴՐՈՒՄ ԵՆՔ վաղօրօք հանդիպել մեր խմբագրատունը

Головинскій, 41. 6—4

Համասփիւռ, Պետրոս, Աւագիկ, Գրիգոր և Յարութ[illegible] քոյրանքները յաւէտ սրտի յայտնում են բարեկամներին և ծանօթներին իրենց թանկագին և անմոռանալի առաջինը՝ իր ամուսնու, երկրորդը՝ իր հօր, երրորդը՝ իր սկեսրի, չորրորդը և հինգերորդը իրենց հօրեղբօր մահը

Միխայէլ Պետրոսեան Միրզայեանցի

մասին, որ տեղի ունեցաւ երկարատև և ծանր հիւանդութիւնից յետոյ։ Յուղարկաւորութիւնը կիրակի, ապրիլի 13-ին, ննջեցեալի տնից (Бѣлинская улица № 21) դէպի Խոջիվանքի եկեղեցին։ Թաղումը Վերայի գերեզմանատանը։ 4—4

Գրիգոր Աւետարեան և Նոյեմզար Տէր-Օհանեանները զաւակներով հանդերձ յայտնում են բարեկամներին և ծանօթներին իրենց սիրելի և անմոռանալի առաջինը՝ իր անհօրը, երկրորդը՝ իր հօր և վերջինները իրենց թանկագին պապի

Միխայէլ Պետրոսեան Միրզայեանցի

մահը, որ տեղի ունեցաւ երկարատև հիւանդութիւնից յետոյ։ Ամփոփոքը ամեն օր, երեկոյեան ժամը 6-ին։ Յուղարկաւորութիւնը կիրակի, ապրիլի 13-ին, ննջեցեալի տնից (Бѣлинская ул. № 21), դէպի Խոջիվանքի եկեղեցին։ Թաղումը Վերայի գերեզմանատանը։ 4—4

Լևոն Գ. Երամեան, Ալէքսան և Գէորգ Աթոյեան, յայտնում են իրենց ընկերներին և ծանօթներին, որ «Մ. Գ. Միրզոյեան և որդի» ֆիրմայի հիմնադիր՝ թանկագին

Միխայէլ Պետրոսեան Միրզայեանցի

մահը, որ տեղի ունեցաւ երկարատև հիւանդութիւնից յետոյ։ Ամփոփոքը ամեն օր, երեկոյեան ժամը 6-ին։ Յուղարկաւորութիւնը կիրակի, ապրիլի 13-ին, ննջեցեալի տնից (Бѣлинская улица № 21), դէպի Խոջիվանքի եկեղեցին։ Թաղումը Վերայի գերեզմանատանը։ 4—4

Գէորգ և Վարդանուշ Սահակեանները իրենց զաւակներով հանդերձ յայտնում են բարեկամներին և ծանօթներին իրենց թանկագին և անմոռանալի առաջինը՝ իր աներոջ, երկրորդը իր հօր և վերջինները իրենց պապի

Միխայէլ Պետրոսեան Միրզայեանցի

մահը, որ տեղի ունեցաւ երկարատև հիւանդութիւնից յետոյ։ Ամփոփոքը ամեն օր, երեկոյեան ժամը 6-ին։ Յուղարկաւորութիւնը կիրակի, ապրիլի 13-ին, ննջեցեալի տնից (Бѣлинская ул. № 21), դէպի Խոջիվանքի եկեղեցին։ Թաղումը Վերայի գերեզմանատանը։ 4—4

Արմաառ, Մաթենիկ և Երուանդ [illegible]ները որդիներով հանդերձ խորին կսկիծով յայտնում են բարեկամներին և ծանօթներին, առաջինը իր միակ ազգի հօրոր, վերջինը՝ սիրելի և անմոռանալի պապի

Միխայէլ Միրզայեանցի

մահը, որ տեղի ունեցաւ երկարատև և ծանր հիւանդութիւնից յետոյ։ Յուղարկաւորութիւնը իր սեփական տնից (Бѣлинская, 21) ժամը 10-ին, դէպի Խոջիվանքի եկեղեցին։ Թաղումը Վերայի գերեզմանատանը։ 1—1

ՀԱՅ. ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Աշակերտական ֆրակցիայի ԳԱՍՄԱ-ԳՐԱԿԱՆ ԽՄԲԱԿ

կիրակի, ապրիլի 13-ին, ուղիղ ժամը 4 և կէսին, կը կայանայ ներթական դասախօսութիւն, կը խօսի Բ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆԸ

„ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐԻ ԵՒ ԱՇԽԱՐՀԻԿ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՍԿԻԶԲԸ ՌՈՒՍԱՀԱՅՈՑ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ“

Նիւթի մասին հրաւիրւում են Աշակերտական և Ուսանողական ֆրակցիաների անդամները և նոյնպէս համակիրները։ Դասախօսութիւնից յետոյ տեղի կունենայ ֆրակցիայի ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԸ։ 3—3

ԽՄԲԱԳՐՈՒՄ Է

Հայ Ուսանող. Կուլտ. Միութ. „ՈՒՍԱՆՈՂ“

ալմանախը, որը ունենալու է հետևեալ բաժինները.

I. Գրական-ուսումնասիրական.—1) Պատմական, 2) Հասարակագիտական, 3) Ազգագրական, 4) Բանասիրական, 5) Բնագիտական և 6) Փիլիսոփայական։ II. Գրական-գեղարուեստական.—1) Բանաստեղծութիւններ, 2) Պատմուածքներ, 3) Երաժշտութիւն և 4) Նկարչութիւն։

Ալմանախին մասնակցել կարող են միայն ուսանող-ուհիները։ ✦ Նիւթերն ընդունւում են հետևեալ հասցէով Вознесенская № 2, Հայ Ուսանող. Կուլտուրակ. Միութեան գրասենեակում, ամեն օր, ցերեկուայ ժամը 11—1-ը։ ✦ Նիւթերը ուղարկել մինչև առաջիկայ մայիսի 1-ը։ 3—2

[illegible] լաւ յիշում ենք „Հիվրեականն այն ազմուկը, որ բարձրացաւ Ռուսաստանի վերականգնման առթիւ։ Ցիշում ենք և այն, թէ ինչ[illegible] [illegible] [illegible] ... քնի էին [illegible] [illegible] համար։

[illegible]Ն ԹԱՏՐՈՆ

ՆԹՆ[illegible] ԱԲԵԼԵԱՆՑ[illegible]

Ուրբաթ, ապրիլի 18-ին

ԱՄՕ-ԽԱՐԱԶԵԱՆԻ

20-ամեայ բեմական գործունէութեան առթիւ

Մասնակցութեամբ Հայ Դրամատիկ խմբի Գերասաններ և Ուսանողա-Աշակերտական ու Բանուորական Դրամատիկ խմբակցութիւնների

կը ներկայացուի Հօզեֆի յայտնի ողբերգութիւն

ՈՒՐԻԷԼ ԱԿՈՍՏԱ

5 գործողութեամբ

4 գործ. միջոցին օրինակի երգելին խումբ, ժողովուրդ, հիւրեր և նուագախումբ

ՈՒՐԻԷԼԻ դերը կը կատարէ ԱՄՕ-ԽԱՐԱԶԵԱՆԸ

Տոմսակները վաղօրօք կարելի է ստանալ թատրոնի կասսայում ամեն. նոյն օր առաւօտեան 11-ից մինչև 2-ը, երեկ. 5-ից մինչև 8 ժ. Տեղերի գները բենեֆիսային են Սկիզբը ժ. ճիշդ 7 և կէսին 2—2

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Միքայէլեան պր. № 91.

Գորեմեքալցի Հայկական Սեկցիան

կիրակի, ապրիլի 13-ին, Գ. ՍՈՒՆԴՈՒԿԵԱՆԻ մահուան հոբելեանի առթիւ կը ներկայացնէ I.

ՊԷՊՕ

Կոմեդ. 3 գործ. Գ. Սունդուկեանի

II.

ՍՈՒՆԴՈՒԿԵԱՆՑ ԳԱԲՕՒ ՏԱՆԸ

Պատկեր 3 դասով, հեղ. Ա. Վարդանեանի

Մասնակցում են.—Տ-ռ. Ոսկանեան, Ջաքէլ, Լալայեան, Թարադեան, Հովհաննէս, պ-պ. Արամ, Արբուտնեան, Աւետիսեան, Բայանդուրեան, Եղիշ, Հովհաննէսեան, Հովսէփեան, Մարութեան, Մարկեան, Մարտիրոսեան, Թովմասեան, Ճարդեան և Գ. Գաբրիելեան, Տէր-Գրիգորեան, Տիգրանեան, Նազարեան, Օհանեան և ուրիշ։

Սկիզբը երեկ. ժ. 7 և կէսին. Ռեժիսոր Ամօ-Խարազեան

Տոմսերի գները 5 ռ. մինչ. հասարակ, ուսանող. համար 3 ռ. Տոմսակները ծախւում են ներկայացման օրը։ 1—1

ԱՅՍՕՐ ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

Հայ Ժողովրդական Կուսակցութեան Աշակերտական Ֆրակցիայի գրական, քաղաքական և աշակերտական օրգան

„ՔԱՅԼԵՐ“-Ի

3-րդ համարը։ Ընկերներ, կարդացէք և տարածեցէք «Քայլեր»ը, որով նպաստած կը լինեք Աշակերտ կրթութեանը։ 1—1

ԿԱՐԵՒՈՐ ԼՈՒՐԵՐ

Ցերդիշանցին դատի յանձնելը:

Ապրանքներ Կովկասի համար:

Ալիւր երկաթուղու ծառայողների համար:

Կրուպպի գործարանի աշխատանքները:

Ռոզա Լիւքսեմբուրգի եւ Լիբկնեխտի սպանողները:

Պարիզի հայ պատուիրակութիւնը:

ԹԻՖԼԻՍԻ ԿՐՈՒԺՈԿԻ ԹԱՏՐՈՆՈՒՄ

(Մուտքը Գոլովինսկի պրոսպ.-ից)

ՅՕԳՈՒՏ ԳՈՐԾԱԶՈՒՐԿ ՈՒՍՈՒՑՉՈՒՀԻՆԵՐԻ

Հայկական Գպրոցների Դասատուների Գրաֆիս. Միութիւնը, կիրակի, ապրիլի 13-ին կազմակերպում է

ԳՐԱԿԱՆ-ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ

ՑԵՐԵԿՈՅԹ

I

«Ս. Թումանեանց մանկական գրակ.—դասախօսութ. Ն. Եղիշեանի.

II

I հայկակ. Լիրիկ. գիմնազիոնի ԲԱՐԱՋԱՅՆ ԽՈՒՄԲ ղեկավար. Ա. Մա[illegible] [illegible] Մարիամեան [illegible]

«ՁՕՆԸ» նուիրուած Ս. Թումանեանին։

III

ԴԻՎԵՐՏԻՍՄԵՆՏ

Մասնակցում. օր.-օր. Սիրունեանի, Մակլարի, Աղայեանի, պ.-պ. Թաթոսեանի, Թեմիրջեանի, Հակոբեանի, Դիջալի, Յ. Մարգարեանի, Ցակ. Ալբերտեանի և Ղարդանեանի (քաա)։ ✦ Սկիզբը ցերեկուայ ժ. 11-ին։ Տոմսերը 1—10 ռ.։ ✦ Վաճառւում են Ռսնիխսում և Երաժշտական։ 2—2

ԲԺԻՇԿ

Խ. ԷՅԵՐՋԵԱՆ

Նախկին ասիստենտ Պարիզի Hôtel-Dieu, պրոֆ. Gilbert-ի կլինիկաների, մասնագէտ թոքերի, սրտի, ստամոքսի, լեարդի, աղիքների և երիկամունքի հիւանդութիւնների։ Մեթոդիկ բժշկում թոքախտի, սիֆիլիսի, բրոնխիտի, անօթների, լեարդի ուռեցքի, arteriosclerose-ի (շնչերակների կարծրանալ) անմիջական անհարդութեան (Էմբոլիա)։ Արմատ. բժշկում սիֆիլիսի, կերտակութիւն ընթերային մասամբ սրտի հիւանդութեանց համար։ Ընդունելութիւնը առաւօտ. ժամը 10—1, երեկոյեան ժ. 5—7, կիրակի օրերը միայն 10—1։ Հասցէ՝ Միքայէլեան փ. № 41. 100—8

ԲԺՇԿՈՒՀԻ

Գ. ՄԵՀՐԱԲԵԱՆ

Նախկին ասիստենտ Բեռլինի և Մոսկուայի համալսարանների կլինիկաների։ Մասնագէտ ներքին հիւանդութիւնների բուժման և ռենտ. ընդունելութիւն՝ իր բնակարանում և լոյսի ու էլէկտրականութեան կաբինետում։ Հետազոտութիւններ և բժշկութիւն X ճառագայթներով։ Ամեն օր, 9—1 և 5—8 ժամը երեկ. Բեհբուտովսկայա փ., № 23. Հեռ. 7—92. 100—90

«ՓԱՐՈՍ»-Ը

Հարցում, նոյն անհամեմատ [illegible] խորքերում են զոհաբերում հայ ժողովրդի, հայ քաղաքացիների ազգի յաւիտենական ու անհաս սրբավայրերը։ Դարեր շարունակ յաւերժ եկել են ու անցել հայ ժողովրդի երկնակամարի տակից, ու միշտ նոր դասեր, միշտ նոր առասպելներ են բերել հայ կեանքին, միշտ նորանոր վէրքեր են բացել նրա խորամանկ սրտում և, կարծես, վերջին ապրուստի ժամին են հասցրել հայ ազգի թողած ու հիւծուած բեկորներին։

Արիւնոտ պատերազմներ, սոսկալի ջարդեր ու աքսորներ, անհրաժեշտ կոտորածներ, սուր ու բռնութիւն, սով ու սարսափ, զրկանք ու անհամար վայրագութիւններ—ահա այն բոլորը, ինչ վիճակուած է եղել Հայաստան երկրին, ահա այն, ինչ տեսել է և ինչ ցցչում է այսօր, զգացել, տանջուել ու տառապել է հայ ժողովուրդը։ Նրա եղել է, թէ կը գայ մի օր, և կը բացուի արշալոյսը, կը գայ մի օր, և կը լողի լոյսը խաւարին, բայց կը կործանի չարին, ապաւէն կը լինի ու զգալի մի գործի ժամին...

Այդ յուսահատական յոյսն է եղել, որ խաւարի և սրածի ու ջարդերի ժամի միջից անմար է պահել հայի հոգում սոցիալ-քաղաքական ուժերը, նրա բանաստեղծական սրտի անմար և անմեռ ոգին, նրա երազների և մտածումների յաւերժ երիտասարդական ոգին, թափն ու եռանդը։

Այդ է եղել այն կախարդական զօրութիւնը, որի շնորհիւ նրա ու շարի անդադարութեան, անարդարութեան և ստրկութեան անդունդներում նոյն ստեղծագործել է, սահմանել իր բանաստեղծական անմահ գործերը, իր սրտի փայլուն երգերին, ինչպիսին են եղել «Միջին Դարերը», հայ բանաստեղծութեան այդ անմահ ու հզօր գործը...

Եւ այսօր էլ նոյնն է։ Այսօր էլ նոյն անտարբեր խստութեամբ, նոյն խառնուած ու անբացատրելի թափով հանդէս է գալիս հայ ժողովրդի այդ ուժը բանաստեղծական, նրա հոգու անմահ կենդանի

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

Թիֆլիս, 13 ապրիլի

ԴԷՊԻ ՍՐԲԱԶԱՆ ԳՈՐԾԸ

Ինչքան էլ որ ալեկոծուի աշխարհիս Մրրկայոյզ ծովը, ինչքան էլ որ գան ու անցնեն դարեր ու ազգեր՝ այն ժողովուրդները, որոնք ապրելու են, այն երկիրները, որոնք դեռ աճելու և բարգաւաճելու են՝ կապրեն և կը կատարեն իրենց դերը՝ — թող որքան կուզէ դաժան ու դաժան լինի նրանց անօրինակ ճակատագիրը։

Այսօր հզօրներն ու ուժեղներն էլ են մոլորուած, այսօր նրանք էլ են կանգնած անհախրնթաց փորձութիւնների, սակուճների, և արհաւիրքների առաջ, այսօր նրանց առաջ էլ է կանգնած իր ամբողջ մերկութեամբ և նոյնչափ մեծութեամբ «լինել-չլինելու» անխուսափելի խնդիրը։ Ինչ խօսք, ուրեմն, որ մեզ նման մանր ու մարդկութեան ժխորում դուցէ և աննշմար ազգերի համար այդ խնդիրը ամենադժուարագոյնը, ամենացաւատանջ ու խեղդող խնդիրն է։

Բայց ապրում ու ստեղծագործում ենք, որովհետև յոյս ունենք։ Բայց ապրում, երազում ու պահանջում ենք, որովհետև ապրելու իրաւունք ունենք։ Բայց ապրում ու դեռ ուրիշներին էլ ապրեցնում, նրանց էլ կենդանի հոգի ենք ներշնչում, որովհետև մեր արտում ապրելու յոյս ունենք։

Եւ ահա այդ իրաւունքի, յոյսի և յոյսի անմար ու յաւիտենական ուժովն է, որ դարեր շարունակ պայքարել, զոհեր ենք տուել ու տալ՝ մեր մեզ թողնելու համար, մեր ազգային կուլտուրան զարգացնելու, մեր ուժերը կրկնապատկելու և մեր երկիրը մի քաղաքակիրթ ու լուսաւոր վայր դարձնելու համար։

Այդ իրաւունքի, յոյսի և լոյսի մշտնջենական թափով է, որ չենք ընկճուել, չենք խոնարհուել չար բաղդի անխնայ ու անգութ հարուածների տակ, և տարիներն ու դարերը իրար յետևից գլորել ենք անցեալի խաւար ու խորունկ անդունդները, որպէսզի նրանցով լցնենք այդ սև փոսը, այդ անյատ անդունդը և անցնենք միւս ափը, անցնենք այն կողմը, ուր մեզ սպասում է նոր ու ծաղկուն կեանքը, ուր մեզ համար նոր ասպարէզ է բացուելու մեր բոլոր ուժերն ու կարողութիւնները հանդէս բերելու մտքի և հոգու ստեղծագործական անմահ արտայայտութիւններով։

Եւ այսօր էլ կանգնած ենք դարձեալ նոյն անդունդի ափին, նոյն մաքերով, նոյն երազներով։ Անցեալներում աներ ու արիւն, զրկանք ու կոտորած, ներկայում — սով ու համաճարակներ, խաղաղ ու լուռ կոտորածներ և զրկանք, զրկանք անծայր, անսահման, իսկ ապագայում՝ մութ ու անորոշ խաւար, անտես յոյսեր ու երազներ. և այդ բոլորի ճանապարհին — սև անդունդը, որը պիտի անցնենք, որի խորքերը պիտի ընկղմուենք, հոգով, սրտով թէ անելու, կազդուրուելու և վերածնուելու, և նորէն պիտի դուրս գանք միւս ափը նրա փրփրուն ալիքներից, նրա սև ու մութ անյատակութիւնից։

Կարողանալու ենք արդեօք բոլորս, բոլորս կատարել այդ մեծ ու սուրբ գործը։ Կարողանալու ենք արդեօք ընկղմուելով անդունդը, դուրս գալ միւս ափը, չը՝ յոյսերով, վառ երազներով և կորուկ ուժերով, թէ պիտի մնանք նրա յատակում, նրա խորքերում և մթնոլ խաւարի, սևի մէջ տապալենք ու մարենք մեր վերջին շունչը, տալով ոչ մեր մայր հայրենիքին, ոչ մեր հարազատ ու սուրբ հողին ու ջրին, այլ օտարին, նրա երկրին, նրա հեռու փրփրուն ծովին և նրա կապոյտ, բարձր ու լուռ երկնքին։

Չյուսահատուենք։

Մեր առաջ վեհ ու բարձր գործ կայ կատարելու, մեր առաջ սրբազան պարտականութիւն կայ մեր հայրենիքի և ժողովրդի հանդէպ, մեր մենակ ու թողնուած սրբութիւնների առաջ։

Թող մենք չլինենք այն հոգիները, որոնք պիտի անցնեն այն ափը, թող մենք չլինենք ընտրեալները։

Փայթ չէ։ Թող մենք գնանք լցնելու փոսը, թող հող դառնանք, որ մեր վրայով, մեր հանգիստ ոսկորների վրայով անցնի նոյն ընտրեալների սուրբ ճանապարհը, որոնց վիճակուած է փրկել հայրենիքն ու Հայաստանը, հայ ժողովուրդն ու հայ ազգը։

Չմոռանանք, որովհետև այդ էլ մի գործ է, այդ էլ մի անհրաժեշտութիւն է, և կարևոր է նա ազգի ու հայրենիքի համար, ով այսօր էլ չի գիտակցի և չի զգայ իր սեպհական պարտականութիւնը նրանց առաջ, նրանց հանդէպ։

Դէպի հայրենիք, դէպի Հայաստան։ Այնտեղ է մեր գործը, այնտեղ է մեր փրկութիւնը, այնտեղ է մեր ապագան և վերածնութիւնը։

Երանի նրանց, որ պահում են իրենց հոգու խորքերում այդ անմար կրակը, այդ «փարոս»-ը, այդ անմեռ յոյսն ու յոյսի և լոյսի յաղթանակի երգը։

Զի որ միայն այդ է, այդ յոյսն ու կրակն է փրկելու մեզ, չէ որ այդ երգն է, որ կեանքի է կանչելու մեր ազգի բաղձանքը «կենդանի մնալու», մեր ժողովրդի թալանուած ու յուսահատուած սրտերին։

Ողջոյն ձեզ, որ դուք կորցրած յոյսեր անգամ էլ բարձր պահել եք ազատութեան ու պատւիրանը. ողջոյն ձեզ, որ դուք եկաք կրկին մի անգամ ևս մեզ էլ հաւատ ներշնչելու, որ մենք ապրելու և ստեղծագործելու ենք, քանի վառ են մեր և ձեր սրտի խորքերում ապագայ յոյսերի յաղթանակի «փարոս»-ի վառ ու մշտական ճառագայթները։

Ողջոյն ձեզ, որովհետև ձերն է ապագան, ձերն է Հայաստանը, ձերն է այն սուրբ հողը, որն ամբողջ ողողուած է մեր անմահ նահատակների, մեր եղբայրների ու հայրերի կարմիր արիւնով...

Տիգրան Հախումեան

այն փառ կրակը, որի փայլից ու անսահման ուժից է կախուած այժմ հայութեան միակ քաղաքական փրկութիւնը, նրա իղձերի լիակատար իրականացումը։

Եւ այդ ապացոյցը գալիս է հենց այն կողմից, որտեղից մենք ամենից քիչ կարող էինք սպասել. այնտեղից, որտեղ ապրում ու աշխատում էին մեր կարծիքով հայ որբերը՝ հայ ազգի քայքայուած ու յոգնած բեկորները։

Այդ ապացոյցը գալիս է մեր որբանոցներից. այնտեղից, ուր ժողովուած են նրանք, որոնք անսահման սուր ու արիւն, սարսափ ու ահեր տեսնելուց յետոյ, կարծես ուժ ու կարողութիւն չպիտի ունենային կրկին շարժելու իրենց հոգու մոլոր թևերը, իրենց երազների խորտակուած փայլը։

Բայց յարժեցին և ապացուցեցին և լուր ամբողջ հայութեան, որ կայ այդ կրակը, և նա չի մարել, իսկ այդ «փառոս»-ը, և նա վառ է մնալու խաւարի մէջ, ինչքան էլ որ մութ ու դաժան լինի շրջապատը և ցեխերը, ինչքան էլ որ անյոյս ու անլոյս լինի գալիք ապագան...

Այսօր, երբ մենք՝ յոգնած ու քայքայուած, թևաթափ ու մոլորուած՝ կանգնած ենք մեր աւերակ ու աղքատ հայրենիքի առաջ, երբ կորցրել ենք մեր [illegible] մեր ցաւերին դարման ու ճար տալու, — նրանք, որբերն են մեզ նոր յոյս ու նոր ուժ ներշնչում. նրանք, որբերն են, որ արիւն ու արցունք, սուր ու կոտորած տեսնելուց յետոյ՝ մեզ նոր կեանքի, նոր երգերի, նոր ապրելու յաղթանակին են սպասում։

ՄԱՄՈՒԼ

Խօսելով այն համաձայնութեան մասին, որ կայացել է Վրաստանի և բրիտանական կառավարութիւնների մէջ երկաթուղին մինչև Բաթումը Վրաստանին յանձնելու վերաբերմամբ, «Բորբալո»-ն նկատում է, որ

«Առանց Բաթումի և առանց Բաթումի շրջանի Վրաստանը շատ սեղմուած դրութեան մէջ է մնում, այդ պատճառով նա ոչ մի գնով հրաժարուել չի կարող Բաթումից. դրկուելով, Վրաստանը խեղդուելու է մնում առանց ելքի դէպի Սև ծով, որովհետև նա Սև ծովում չունի մի ուրիշ կարգին նաւահանգիստ. Բաթումը միակ դռանն է, որ միացնում է մեր հանրապետութեան Եւրոպայի հետ»։

Բայց ոչ միայն Վրաստանի համար, այլ և ամբողջ Անդրկովկասի համար, լրագրի կարծիքով, Բաթումի միացումը Վրաստանին անհրաժեշտ է, որովհետև

«Բաթումը միակ ելքն է դէպի Սև ծով և ամբողջ Անդրկովկասը առանց Բաթումի կարող է մնալ Եւրոպայից, Ամերիկայից և Կովկասից. Առանց Բաթումի ոչ միայն Վրաստանը կարող իր ապրանքները կանոնաւոր արտահանութիւն կազմակերպել, այլև Ադրբէջանը չի կարող նաւթ արտահանել, իսկ Հայաստանը իր բուրդը, գինիները և պտուղները։ Առանց նրան մեր ոչ մի պետութիւն չի կարող իր տնտեսական կեանքը կանոնաւորել, [illegible] անհրաժեշտ ուղիներ ներմուծումը»։

Լրագիրը եզրակացնում է, որ

«Թաղաքական իմաստութիւնը թելադրում է Վրաստանի բոլոր հարևան պետութիւններին, անհրաժեշտօրէն պաշտպանել մեծ պետութիւնների առաջ Վրաստանի պահանջը Բաթումի և նրա շրջակայքի վերաբերութեամբ. Եթէ ամբողջ Անդրկովկասը հանդէս կը գայ այս հարցի մասին միաձայն, այդ ուրեմն, կարելի է կարծել, որ նա կստանայ այն միակ արդար վճիռը, որպիսին թելադրում է իրենց լուծումը»։

Բաթումը կարող է [illegible] բոլոր պետութիւններին միայն մի պայմանով — [illegible]

Այդ բոլորը շատ գեղեցիկ է. բայց կարող է իրագործուել միայն այն դէպքում, երբ Անդրկովկասի հանրապետութիւնների մէջ վերջնականապէս լուծուեն բոլոր վիճելի հարցերը։ Բայց դրանից, Դաշնակիցները, ինչպէս երևում է, դեռ ուղղում են Բաթումի խնդիրը ոչ թէ Անդրկովկասի, այլ միջազգային մի հարց. մի բան, որ շատ բարդացնում է այդ խնդրի լուծումը։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱԼԻՒՐ

Վրաստանի երկաթուղիների պարենաւորման կոմիտէն ապրիլի 8-ին Բաթում ուղարկեց իր գործակալին՝ Անգլիական հրամանատարութիւնից 250 հազար [illegible] ալիւր ստանալու երկաթուղու ծառայողների համար։

Այդ ալիւրը բեռնելու համար Բաթում է ուղարկուած 60 փակ վագոններ։

ՕՐԻՆԱԳԻԾ

Երէկ կառավարութիւնը քննեց թաղաքի մէջ գտնուած [illegible] հողերի սահմանի արգելման հարցը, որոնք մի դեսեատինից աւելի տարածութիւն ունեն։

ԿՐՈՒՊՈՎԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ

«Քեոլնի լրագիրը» հաղորդում է Էսսենի Կրուպպի գործարանին թղթակցի այցելութեան մասին։ Գործարանը աւերուած և քանդուած չէ։ Աշխատանքները կատարւում են լիակատար կերպով։ Բանուորների թիւը հասնում է 33,000 հոգու, փոխանակ պատերազմի օրերին անցնող 84,000-ի։ Բոլոր արտադրութիւնները փոխարինուած են խաղաղ ժամանակուայ կարիքների համար։

ՖԵՐԴԻՆԱՆԴԻՆ ԴԱՏԻ ԵՆ ԿԱՆՉՆՈՒՄ

Համաձայն ստացուած տեղեկութիւնների, բուլղարական արդարադատութեան նախարարը [illegible] նմանապէս և Ֆերդինանդ Բուլղարը, որը իր չէզոքութեան համար 33 տարի չարաչար աշխատում էր յօգուտ Աւստրօ-Հունգարիայի։

ՌՈԶԱ ԼԻՒՔՍԵՄԲՈՒՐԳԻ ԵՒ ԼԻԲԿՆԵԽՏԻ ՍՊԱՆՈՂՆԵՐԸ

Լիբկնեխտին և Ռոզա Լիւքսենբուրգին սպանող ձերբակալուած յանցաւորները՝ հրացանաձիգ դիւիզիայի սպաներ, երկու եղբայր ֆոն Օֆլիւգ-Արդուինգներ, լէյտենանտ Ֆոգել և լէյտենանտ Լիպմանը հարցաքննութեան ենթարկուեցին խորհրդային կ. կոմ. դատական դատարանի կողմից։ Գերմանիան պահանջում է թոյլ տալ նրա ներկայացուցիչներին մասնակցութիւն ունենալ քննիչ յանձնաժողովի աշխատանքներին մէջ և յանձնել մարդասպաններին ժողովրդական դատարանի ատեանին։

Ս. ՏԻԳՐԱՆԵԱՆԻ ԴԻՄՈՒՄԸ

Պարիզի հայկական պատուիրակութեան [illegible] Անդրկովկասից հեռագիր է ստացել [illegible] բովանդակութեամբ.

«Անդրկովկասի հայ ազգաբնակչութիւնը լուրջ վտանգի է սպառնում. Մուսուլմանները հաւաքել են թուրքական զօրքեր, որոնք կազմակերպուած են տաճիկ սպաների ղեկավարութեամբ Շարուրում, Նախիջևանում, Ծուրմալուում, Ղարաբաղում և զինաթափ անելով տեղական հայոց զօրքերը, յայտարարեցին, որ շրջանը հպատակւում է Ադրբէջանի կառավարութեան իշխանութեանը։

Կարող են բարդութիւններ առաջ գալ։

Անհրաժեշտ է, որ Դաշնակիցների կառավարութիւնները անյետաձգելի և ուժգին միջոցներ ձեռք առնեն, որպէսզի թուրքերի առաջն առնեն, [illegible] խուսափելու համար և վերացնելու այն բարդութիւնները, որոնք կարող են հանդէս գալ... ([illegible])։

Արտաքին գործերի նախարար Տիգրանեանը, ցուցադրելով այս բոլորը հայոց պատգամաւորութեանց, հետևապէս, և Դաշնակիցների կառավարութիւններին, խնդրում է նրանց անյապաղօրէն ձեռք առնել անհրաժեշտ միջոցներ։

Տաճիկ սպաների և ասկեարների ներկայութիւնը Անդրկովկասում լուրջ հետևանքների կարող է հասցնել։ Անհրաժեշտ է վերակազմել հայկական հանրապետութեան բանակը, իբրև կարգապահութեան միակ տարրի»։

ԱԽԱԼՑԽԱՅԻ ՃԱԿԱՏՈՒՄ

Սահմանադիր Ժողովի Ախալցխայի դէպքերը քննող յատուկ յանձնաժողովի նախագահը ստացել է Ախալքալաքի ճակատի հրամանատար գէն. Կվինիտաձէից հետևեալ լրացուցիչ տեղեկութիւնները։

Մինչև մեր զինուորական մասերի արշաւանքը Ախալցխայի գաւառում ոչնչացրած են 13 վրացական գիւղեր, 1 [illegible] Մասամբ [illegible] գիւղեր, որոնց [illegible] ոչնչացրած է, և 3 գիւղ մահմեդականներից։ Արշաւանքից յետոյ ոչնչացրած է 1 մահմեդական, մասամբ վնասուած են 16 մահմեդական գիւղեր։

Ախալքալաքի գաւառում ոչնչացրած է վրացական 10 գիւղեր և մասամբ [illegible] վրացական 3 գիւղ։ Փոխարէնը 11-ից [illegible] կան գիւղերից ոչ մէկը չէ ոչնչացրած կամ աւերուած։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

(Վրաց Հեռ. Գործ.)

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՀԱՂՈՐԴ.

Մագդեբուրգի դրութիւնը

Վիւրտենբերգի, Բադենի և Հեսսենի կառավարութիւնները միասին յայտնեցին, որ Բաւարիայի ժողովրդական, որպէս միակ պետութիւն, ճանաչում են միայն Հոֆմանի նախարարութիւնը։ Մագդեբուրգի դրութիւնը տագ կերպարանք ստացաւ։

Զինուած բանդաները յաջողեցին նաւահանգստի հողամասի վրայ գտնուած ամբարների հացի պաշարների մի մասը կողոպտել։ Մաշոր ձեռնարկութիւնների բանուորների գործի ձայնութիւնից երևեցաւ, որ բանուորների երեք չորրորդականը համաձայն են գործադուլին։ Գիշերուայ հրաձգութիւնը մի քանի անձեր զոհեր տուեց։ Ասում են, որ կողոպտիչների մէջ բացի ամբոխից, կային և կարմիր բանակին պատկանող զինուորներ։ Մագդեբուրգի դէմ յարձակում գործելու մտադրութիւնը յաջողութեան չունեցաւ։

Ախալքալաքի գիւղական խորհրդի պահանջը

ԱԽԱԼՑԽԱ, 12 ապրիլի. — Ախալքալաքի գաւառի գիւղական պատգամաւորների բոլոր հասարակութիւնների և գիւղերի ներկայացուցիչների խորհուրդը իր ապրիլի 9-ի համաժողովում, № 3 արձանագրութեամբ որոշեց. — 1) Ախալքալաքի գաւառի գիւղական պատգամաւորների, նոյն գաւառի հասարակութիւնների և գիւղերի ներկայացուցիչների խորհուրդը, վրացիները, հայերը և թուրքերը ջերմ կերպով ողջունում են Վրաստանի դեմոկրատիկ Սահմանադիր Ժողովը և յայտնում, որ նա այնպիսի օրէնքներ կը հաստատէ, որպիսին գրաւական կը հանդիսանան Վրաստանի հանրապետութեան բոլոր ազգութիւնների ազատութեան և եղբայրական սիրոյ։ 2) Ի նկատի ունենալով, որ յեղափոխութեան բոլոր նուաճումներից գիւղացութեան համար աւելի կարևորն է հողային հարցի լուծումը յօգուտ հողագործների և որովհետև Վրաստանի դեմոկրատիկ

ԲԵՌՆԱԿԻՐ

Նստած է նա միայնակ մեծ խանութի գանակին,
Համեստ սառած կանակին.
Դէմքը յենած ձախ ձեռքին՝ լուռ արձան մէկ իրաւ որ,
Ոչ թէն ալ կախ, վհատած։
Աչքերն իր սուր հայեացքով հայրենիքին և հաւէն
Նախանձօրէն սևեռած
Մի մշակի, որ կիրթայ փաղոցն ի վեր նեղ և ձիգ՝
Բեռը շալկին, գերեցիկ։

Ակլեիջէ, կը հեայ կուրծքն իր վհատ, անհօրէն
մինչ կը խռկայ դառնօրէն, —
Նոր ժամանակ երբ ինքն ալ շալկած բեռներ անհագին,
ծանօթ էր այդ ձայգացին...
Հիմա անթև անպէտ, որմէ հազ թէ չկայ նա.
Եթէ մեռնի, չցաւայ՝
Լոկ գիւղին մէջ մայրն իր ծեր արտասուքով լի յորդառ
պիտի լալ մահն իր որդւոյն։

Ցանկացած մէկ-մէկ կը յիշէ օրերն անցած, հեռացած,
անվերադարձ գնացած, —
Իր գիւղին մէջ հայրենի՝ ունէր մի հարս-ամուսին,
գերի՝ գեղջուկ ճամալուն.
Ունէր ծնողք տուն ու չէն, արգասր վառարան, երգ ու թառ,
ոչխար, լծկան և զուլթան,
Բայց պատերազմն օր մ՚եկաւ տարաւ առանց մնացորդ
ու մնացին անօթի...

Հիմա նստած միայնակ մեծ խանութի գանակին,
համեստ գետ կանակին.
Դէմքը յենած ձախ ձեռքին՝ լուռ արձան մէկ իրաւ որ,
Ոչ թէն ալ կախ, վհատած։
Եւ անօրէն յուսահատ, կը նայի չուրջն հասցող,
անցորդներուն հեռացող.
Վաղն ալ գուցէ սպի անցորդներուն յուզելու,
պատառ մը հաց ուզելու...

Ազատ-Վահան

հանրապետութեան ամեն կողմերում տրդէն մացրած են կեանքի մէջ, բայց Անատոլիայի գաւառում, քէկերի և տաճկական էմիրների ... պատճառով, իրենց իրաւունքները և տիրապետութիւնը պահպանելու. Նպատակով, տեղական հողային բարենորոգումներ չեն սկսած, խորհուրդը խնդրում է կառավարութիւնից՝ մտցնել մեզ մօտ հողային բարենորոգումներ: 3. Գիտակցելով, որ Վրաստանի ... կառավար. ... [illegible]

... գէմ, որոնք թշնամութեան ակամբ են ցանում ... և ցանկանում են թուլացնել ... և նրա աւերակ պատանիներում կառուցանել իրենց տիրապետութեան գահը:

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՀԱՂՈՐԴ.

Խաղաղութեան պայմանները

Զնայած Լլոյդ-Ջորջի և Բալֆուրի հրատարակութեան, խաղաղութեան պայմանների մշակման աշխատանքը յաջող են ընթանում. Ենթանում կարծիք է, որ խաղաղութեան կը կնքուի ... Գլխաւոր դրութիւնները վերացած ...

ՏԵՂԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

Ցեղասպանութեան ... մասին.— Վերահսկող Ազգային Խորհրդի կողմից վերջ նշանակուեցին ... Ն. Վ. Թումանեանի նախագահութեամբ, Ա. Տրդատեան, Գ. Տէր-Ղազարեան և Հայաստանի Խորհրդարանի անդամ Հ. Աղաեան ... [illegible]

... կառավարութեան Ախալքալաքի և Ջաւախեթի օգտին ... Նորից ... Ջաւախեթի և Ախալքալաքի մասին:

✦ Դաղրոսեանի գործի լուծումը.— Հայաստանի խնամակալութեան մինիստրի ... Պուրիշկեւիչի ... [illegible]

... ցնելու է Հայաստանի կառավարութեան կողմից.

✦ Աւազակութիւնների դէմ միջոցներ.— Աւազակութիւնների դէմ կռուելու համար պարենաւորման մինիստրը մշակել է միջոցներ:

✦ Մեծ տօնախմբութիւն.— ... Երեւանից հեռագրում են, որ ապրիլի 9-ին այնտեղ է հասել ... երկու ... , որոնք բերել են օճառ, ... և ... Նրանց ... քաղցր ...

✦ Բժշկական օգնութիւն.— Քաղաքային ... թիւրքերին ... կ

✦ Ատամնաբուժական սպասարկութիւն.— Պարենաւորման մինիստրը վերաքննութեան ... մինչև ... 20-ը հրաժարուել իրենց պարտականութիւններից և լուծել իրենց գործերը:

✦ Տարգում՝ միջնորդութիւն. Վրաց կառավարութիւնը ... բ 50,000 ռ. տալու մասին.

✦ Վրաց կառավարութեան որոշումներից. Թիֆլիսի քաղաքային վարչութեանը առաջարկել, որ ... 29-ի ... չունենան:

✦ Ապրիլ.— Անդրկովկասեան ... 14-ին Թիֆլիսում ... [illegible]

✦ ... Ախալքալաքի և Ջաւախեթի ... — Ապրիլի 10-ին Թիֆլիսում կայացաւ Ջաւախեթի և Ախալքալաքի ... 15 հոգուց ... Ն. Տէր-Գրիգորեան, Ա. Թումանեան, ... Ն. Շէօրդաձէ, ... Գ. Չէրտկովի, ... կողմից ... Հայաստանի ... [illegible]

— Օգնութիւն ... [illegible]

— Էկսպրոպրիացիայի ենթարկել մի քանի ռուսական մաքսատները ... Եւ այդ մասին գեկուցել Սահմանադիր Ժողովին:

✦ Նոր-Բայազետցիների խորհրդակցութիւն.— Երեքշաբթի, ամսի 15-ին, Էրիվանեան գիմնազիայի շէնքում (Բեհբութեան փ. 25) Նոր-Բայազետցիների ... խորհրդակցում է ... որ Ռ. Տէր-... Նոր-Բայազետի ... հարցին ... միութեան գործը ... Անհրաժեշտ է բոլոր հայրենակիցների ներկայութիւնը:

Թիֆլիսում ... ռուսական ... 150,000 ռուբլի:

✦ Գրականական Հայկական Մշակութային Հանդէսը (Միքայելեան փող. № 91) Գ. Սունդուկեանի մահուան ... յիշատակի ... «Պէպօ» կոմեդ. 3 գործ. Գ. Սունդուկեանի և «Սունդուկեանի Գաբօի տանը» պարտիկ 3 պատ., ... Ա. Վարդանեանի. Սկիզբը ն. երեկ. ժ. 7 և կէսին:

✦ Առաւօտեան ժ. 11-ին Ժողովր. Տանը Հայաստանի Խորհրդի ... Ֆրանկցիայի անդամ Հ. Աղաեանը կը զեկուցանէ հեռանալ ... մասին. «Հասարակական քաղաքական կեանքը Հայաստանում» ... վիճաբանութիւններ. Մուտքը ... 2 ռուբլի:

ԱՑՍՕՐ

ԹԻՖԼԻՍԻ ԲՈՐՍԱՆ

12 ապրիլի

Այսօր մեծ պահանջ կար «Նիկոլաևկի» փողերի, մանաւանդ 1000 և 250 ռուբլիանոցների, որոնց գները առաջին բարձրացան:

Այսպէս՝ 1000 ռուբլիանոցները ծախւում էին 45 և աւելի տոկոս յաւելումով, 250 ռուբլիանոցները՝ 30 տոկոս. մանր կուպիւրները վճարում էին 12—14 տոկոս յաւելումով ... [illegible]

ԱԶԳԵՐԻ ԼԻԳԱՅԻ ԴԱՇՆԱԳՐԻ ԼՐԱԿԱՏԱՐ ԲՆԱԳԻՐԸ *)

Յօդուած 15.

Եթէ լիգայի անդամների մէջ վէճ ծագի, որպիսին կարող լինի պատերազմ ծագել և ներկայացուած չըլինի միջնորդ դատարանի, ինչպէս այդ մասին ասուած է, պայմանաւորուող կողմերը իրենք են պարտաւոր յանձնել գործը Գործադիր Կոմիտէին: ... վէճի ծագման մասին կարող է հաղորդել ... միջոցներ ձեռք կառնի ... Այդ նպատակով պայմանաւորուող կողմերը համաձայնութեան են տալիս ... հաղորդել գլխաւոր քարտուղարին իրենց գործի հանգամանքները ...

... վէճի բնոյթը և հաշտութեան պայմանները, այլև համապատասխան բացատրութիւնները. Եթէ վէճը չի վճռուած, Գործադիր Կոմիտէն պէտք է հրատարակէ հաշիւը, յայտնելով բոլոր փաստերը և բացատրութիւնները, այլ և վճիռը, որպիսին Կոմիտէն գտնում է արդար այդ վէճը վճռելու համար:

Եթէ կոմիտէի անդամները, բացառութեամբ վիճող կողմերի, միաձայն հաւանութիւն կը տան որոշմանը, պայմանաւորուող կողմերը պարտաւորւում են պատերազմ չսկսել վճռին հպատակուող կողմից:

Եթէ կողմերից մէկը չի հպատակուել, այդ դէպքում Կոմիտէն միջոցներ է ձեռք առնում առիթելու նրան կատարել վճիռը: Եթէ այդ ... միաձայն վճիռը Նպատակին չի հասնում, այն ժամանակ այդ ... պարտքն է համարւում, ... իր կարծիքի ... և ... ներկայացնել: Համաձայն գրա Գործադիր Կոմիտէն միշտ կարող է վէճի խնդիրը յանձնել պատգամաւորների կոնֆերանսին: Վէճը կարելի է յանձնել նաև ... [illegible]

Եթէ պայմանաւորուող կողմերից ... նա ... ուղղակի ... [illegible] ... նաւագնացական և ծովային ուժերը, արդիւնքում պէտք է ներկայացնի դաշնակցութեան խորհրդին ... գած՝ դաշնակցութեան պայմանագիրը պաշտպանելու համար: Այնուհետև պայմանաւորուող կողմերը պարտաւոր են փոխադարձաբար պաշտպանել մէկը միւսին ֆինանսական և վաճառականական միջոցներ ձեռնարկելիս, որոնք առաջ են եկած վերյիշեալ միջոցներից և աջակցել մի որևէ յատուկ գործողութեամբ պայմանագիրը ... դաշնակցութեան մի որևէ անդամը ...

Այլ և թոյլ տալ անցնել իրենց հողամասերով պայմանաւորուող կողմերից մէկի զօրքերին, որոնք գնում են պաշտպանել դաշնակցութեան պայմանագիրը:

Յօդուած 17.

Եթէ վէճ ծագի դաշնակցութեան անդամի երկրի և ոչ—դաշնակցութեան անդամի երկրի մէջ կամ այն երկրների մէջ, որոնք անդամ չեն համարւում դաշնակցութեան, պայմանաւորուող կողմերը համաձայն են, որ դաշնակցութեան ոչ անդամ երկրներին առաջարկուի ընդունել դաշնակցութեան անդամների կարգադրութիւնների այն պայմանները, որպիսին Գործադիր Կոմիտէն ... [illegible]

*) Տես «Ժող. Ձայն» № 77.

Յօդուած 16.

Եթէ պայմանաւորուող կողմերից ... [illegible]

ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՀԱՂՈՐԴ.

Վիլսոնը Զօսսի խորհրդում

ԼԻՈՆԻՑ հաղորդում են, որ Վիլսոնը ներկայ է եղել Զօսսի խորհրդի նիստում, որտեղ քննութեան էր առնւում Սաարի աւազանի պայմանների խնդիրը, Ֆրանսիայի կողմից նրա տիրելուտէրութեան ճանաչման վերաբերութեամբ. այնուհետև քննւում էր ... փոխհատուցման խնդիրը: «Թանը» ենթադրում է, թէ հազիւ թէ հարց լինի պատերազմի ծագման խնդրի մասին, ընդհակառակն այն ... , որոնք գործուած են պատերազմական գործողութիւնների ժամանակ, խուսափելով ...

Ժողովուրդների լիգան

Փարիզ. «Դէյլի Տել.» Թերթի աշխատակիցը ասում է, թէ ժողովուրդների լիգայի հարցը արդէն վճռուած է. Անգլիայի և Ֆրանսիայի աւելի միութիւնը ապահովւում է Գերմանիայի խաղաղութեան պայմանների կատարումը:

ԿՐՕՆԱՓԻԼԻՍՈՓԱՅԱԿԱՆԸ Յ. ԹՈՒՄԱՆԵԱՆԻ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ ՄԷՋ.

Մանուկ ըլլալ և երգել, երիտասարդ ըլլալ և սիրել, ծեր ըլլալ և աղօթել.

Դուրեան

Յ. Թումանեանի ծննդեան յոբելեանը, որն այնպէս յանկարծակիօրէն բայց սրտաբուղխ կերպով տօնւում է, ապացոյց է, որ հայ ստեղծագործների ծովի մէջ լողալով հոգեպէս չի մոռանում յուզել և գտնել այն թանկագին գանձերը, որոնք դասական ձևով ժառանգում են նոյն ծովի խորքից:

Յանկարծը ցույց է տալիս մարդուն և եթէ բանաստեղծները զգացել հոգիներ են, ապա ... բանաստեղծին էլ ... [illegible]

... նրա «Նախերգանք»-ից*), որ նա գիմում է իր հայրենի լեռներին և ձորերին, որ նրանց գան և յափուեն իր վշտի հետ, որովհետև այդ լեռներն այժմ մեծ ու վիթխարի են, ինչպէս բանաստեղծի թախիծը և ձորերն այնքան լայնածաւալ և անյատակ, ինչպէս նրա վիշտը:

Ո՞ր վիշտն է բանաստեղծին համակել: Օ՛, զրանք անթիւ են. Նրան տանջում է ... փախչում է վայրերից, ... նոյնիսկ հայրենի հողից ու ջրից. զգում է նրա ... [illegible]

... բանաստեղծ ի ... 1895—96 թուերին, ... վերջը երգեցին. Յ. Թումանեանի այն երկու հատուածները, որոնք կրում են «Ցրուածութեան Սաղմոսներից» խորագիրը (տես էջ 31 և 33) անժխտելի ... [illegible] Առաջինը ... «Աստուած, ինչպէս ... անցան...» ... և երկրորդը «Տէր մինչև երբ ...» ... [illegible]

... [illegible]

Ս. ...

(Վերջը միւս անգամ)

*) ... Բանաստեղծութիւններ Յ. Թումանեանի, 1903 ... Թիֆլիս.

[illegible]

Նախկին գերմանական գաղութներ եւ Տաճկաստանը

Յօդուած 19

Այն գաղութները և հողամասերը, որոնց վերջին պատերազմի պատճառով այլևս չեն գտնւում նախկին կառավարող պետութիւնների տիրապետութեան տակ և որոնց ազգաբնակութիւնը դեռ ևս չի կարող ինքնուրոյն կերպով գոյութիւն ունենալ, պէտք է գործադրուի հետևեալ սկզբունքը—այդպիսի ժողովուրդների բարեկեցութիւնը և զարգացումը սրբազան պարտք պէտք է համարուի քաղաքակրթութեան, իսկ դաշնակցութիւնը պէտք է ապահովի այդ որոշումները։ Այդ ժողովրդի վրայ գործնական կերպով այդ սկզբունքը գործադրելու ամենալաւ միջոցն է՝ այդպիսի ժողովրդի խնամակալութիւնը յանձնել աւելի կուլտուրական ազգի, որը իր փորձառութեամբ և աշխար- [illegible]

Ֆինանսական եւ վաճառականական պայմաններ

Յօդուած 20.

[illegible]

Յօդուած 21

[illegible]

Յօդուած 22.

[illegible]

Զինաթափումը ցամաքի եւ ծովի վրայ

Յօդուած 23.

[illegible]

Յօդուած 24.

[illegible]

Յօդուած 25.

[illegible]

Յօդուած 26.

[illegible]

(Վերջ)

ՎՐԱՑ ԹԵՐԹԵՐԻՑ

Վրաց մամուլին նորից զբաղեցնում են Ախալցխայի դէպքերը։ Թրքական հրամանատարների տուած տեղեկութիւնների համաձայն, Տաճկաստանի ասկեարները և Կարսի թուրքերը նորից յարձակւում են դարձեալ Փոցխով գետի կողմից Ախալցխայի գաւառի սահմանների վրայ։ Վրաց զօրքերը ստիպուած են եղել հրաժարել յարձակման թշնամու հետ և մինչև անգամ ցրուել են այդ մի քանի գիւղեր։

«Սախալխօ Սաքմէ»-ն (№ 501) այս դէպքերի առթիւ, ի միջի այլոց, գրում է իր առաջնորդողում հետևեալը։

«Մենք քանի անգամ գրել ենք, որ Ախալցխայի դէպքերը սկսուել են Տաճկաստանի՝ մեր պատմական թշնամու և ազգերի [illegible] կողմից։ [illegible]

[illegible]

Այսպիսի պայմաններում «Ադրբէջանի կառավարութիւնը» միշտ էլ կարող է նոր-նոր տագնապներ ստեղծել և յարձակուել Վրաստանի վրայ։

Պարզ է, թէ ինչ հանգամանքով կարելի է լիկվիդացիայի ենթարկել Ադրբէջանի պատերազմը։ Կամ Անգլիան իր ռազմական ուժերով [illegible] և անկարելի դարձնէ Ադրբէջանի զօրախաղը, կամ թէ այդ իրաւունքը պիտի տրուի Վրաստանի զօրքին։

[illegible]

«Այժմեան վիճակի մէջ թողնել երկիրը անկարելի է, եթէ չենք ուզում որ [illegible] անիշխանութիւնն ու արիւնհեղութիւնը»։

ԹԱՏՐՈՆ ԵՒ ԵՐԱԺՇՏ.

ՈՒՐԻԷԼ-ԱԿՈՍՏԱ

Վաղը, երկուշաբթի, մայիսի 14-ին, Արտիստական թատրոնում, [illegible]

[illegible]

Վարդան Տէր-Յովհաննիսեան

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

«ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՁԱՅՆ» ԹԵՐԹԻ [illegible] ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

[illegible]

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԿՈԼԵԳԻԱ

[illegible]

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

[illegible] № 2.

ՍՏ. ԶՕՐԵԱՆ

ՏԽՈՒՐ ՄԱՐԴԻԿ

([illegible])

Հատոր I.

Ն. ԶԻՐԱԼԵԱՆԻ [illegible]

Գինը 8 ռ.

[illegible] № 23, [illegible] 10—4

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՌՈՒՍԵՐԷՆ ՈՒ ՀԱՅԵՐԷՆ ՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՆ ԿՈՒՐՍԵՐ

[illegible]

ԲՈԼՈՐ [illegible]

ՎԱՀԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ

ՄԵԼԻՔ-ՓԱՇԱՅԵԱՆԻ

[illegible]

Тифлисъ, Межевая, 4, кв. Еокянъ. 4—1

Տպարան «Մամուլ»—հրատ. Մ. Էֆրիկեան և Յ. Մարկեան. Լորիս-Մելիքեան փող., № 23.